משניות מבוארות

מסֶכֶת גִּיטִּין פרק ב

ג) המביא גט ממקום למקום בארץ ישראל, אפילו אין שיירות מצויות, אינו צריך שיאמר בפני נכתב ובפני נחתם. דבקיאין בלשמה, הקלו חכמים שלא יצטרכו לומר בפני נכתב ובפני נחתם. כדי שהאישה לא תתעגן, אבל אם יש עליו עוררין שהבעל טוען מזיף, יתקיים חוב הוא פוסל אותו. אמר להם רבי אמר לחכמים, והרי גם לעבד מן הדרומה, כשם שהוא פוסל עבדו מן הדרומה, אם הוא אשתו מן התרומה. אם הוא כהן, ובישראל מפסידו, שאוסר עליו שפחה כנענית, ואף על גב דמתירו בבעל חורין, עבדא בעבדא ניחא ליה. אמרו לו חכמים, זה שהוא אוכל בתרומה כשהוא עבד, הוא מפני שהוא קנינו, ואם יהא לאדם כל המכר חלקם מן הבעבד לישראל בכל מקום שהוא, ויהא אסור בתרומה. **והאומר תנו גט זה לאשתי, ושטר שחרור זה לעבדי, ומת, לא יתנו לאחר מיתה.** דלא הוי בן עד שימסרם לידם, ואז כבר מת הבעל או האדון, ואין מגרש או משחרר לאחר מיתה. ורש"י כתב דלא מקרקעין תן, דמיירי דלא מסרם לידי השליח, דאם מסרם לשליחים מחיים, היו חכמים אומרים לגבי שחרור העבד דהוי שחרור משעת מסירה. דזכין לאדם שלא בפניו, אבל שכיב מרע האומר תנו מנה לאשתי, ומת, יתנו לאחר מיתה, דדברי שכיב מרע כמכותבין וכמסורין דמיא, ואף על פי שלא אמר תנו מנה זה, חייבים לתן לו.

פרק ב א) המביא גט ממדינת הים ואמר בפני נכתב אבל לא בפני נחתם, וכן אם אמר בפני נחתם אבל לא בפני נכתב, וכן אם אמר בפני נכתב כלו ובפני נחתם חציו, דהיינו אחד מן העדים נחתם בפני, וכן אם אמר בפני נכתב חציו ובפני נחתם כלו, הרי שלו פסול, אבל אם חציו הראשון נכתב בפניו, דהיינו שם האישה והזמן, כשר. ואפילו רק שמע קול קולמוס בשעת כתיבת חציו הראשון, שוב לא צריך לשמע כתיבת כל השיטה. ואם אחד אומר בפני נכתב, ואחד אומר בפני נחתם, בזמן שהשטר יוצא מיד אחד מהם, דהיינו שלישי מאיש אחר, בזמן שהזמן יוצא אם מיד אחד מהם, מתשמשים שאומרים בפניו נכתב. פסול הגט. דאתי לאיחלופי בשאר שטרות, עתידי. ורבי יהודה מכשיר אפילו יוצא מתחת ידו של אחד מהם, כיון שיש שני עדים על הכתיבה לא יבא להחליף בשאר שטרות, ואם אחד אומר בפני נכתב, ושנים אומרים בפניו נחתם, כשר. שהרי נתקיים בעדי החתימה. ואפילו אין מי שיאמר בפני נכתב, כשר. לומר לפי שאין עדים מצוין לקיומו, ונקטו אחד אגב רישא. (עי' תוי"ט). חכמים תקנו שצריך לכתב זמן בגטין, שאם אדם שיא בת אחותו, אם תזנה עליו ירדה לחפות עליה כדי שלא תתגנ, יתן לה גט בלא זמן, וכשמעידין עליה בבית דין מוציאה הגט ואומרת גרושה אני. **ב) כתב** הגט **ביום, ונחתם ביום באותו יום.** או נכתב בלילה, ונחתם בלילה, או נכתב בלילה ונחתם למחרתו ביום, כשר. דהלילה הולך ליום הבא. אבל נכתב ביום, ונחתם בלילה, פסול. שהרי הגט מקדם דנכתב

מסֶכֶת גִּיטִּין פרק ג

ג המביא גט בארץ ישראל, אינו צריך שיאמר בפני נכתב ובפני נחתם. אם יש עליו עוררין, יתקיים בחותמיו. המביא גט ממדינת הים אינו צריך לומר בפני נכתב ובפני נחתם, אם יש עליו עדים, יתקיים בחותמיו: **ד** אחד גטי נשים ואחד לשחרורי עבדים, שוו בלמודיו ולמביא. וזו אחד מן הדרכים ששוו גטי נשים לשחרורי עבדים: **ה** כל גט שיש עליו עד כותי, פסול, חוץ מגטי נשים ושחרורי עבדים. מעשה שהביאו לפני רבן גמליאל לכפר עותנאי גט אשה וזיו עדיו עדי כותים, והכשיר. כל השטרות העולים בערכאות של גוים, אף על פי שחותמיהם גוים, כשרים, חוץ מגטי נשים ושחרורי עבדים. רבי שמעון אומר, אף אלו בזמן שהן נעשין בחותמיהן בלבד. **ו** האומר תן גט זה לאשתי ושטר שחרור זה לעבדי, ומת, לא יתנו לאחר מיתה. אם רצה לחזור בשניהן, חזור, דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים, בגטי נשים אבל לא בשחרורי עבדים, לפי שזכין לאדם שלא בפניו ואין חבין לו אלא בפניו. שאם יראה שלא לזון את עבדו, רשאי. ושלא לזון את אשתו, אינו רשאי. אמר להם, והרי הא פוסל את עבדו מן התרומה כשם שהוא פוסל את אשתו. אמרו לו, מפני שהוא קנינו. **ז** האומר תנו גט זה לאשתי ושטר שחרור זה לעבדי ומת, לא יתנו לאחר מיתה.

תנו מנה לאיש פלוני ומת, יתנו לאחר מיתה:

פרק ב א המביא גט ממדינת הים ואמר בפני נכתב אבל לא בפני נחתם, בפני נחתם אבל לא בפני נכתב, בפני נכתב כלו ובפני נחתם חציו, ובפני נחתם כלו, פסול. אחד אומר בפני נכתב ואחד אומר בפני נחתם, פסול. שנים אומרים בפנינו נכתב ואחד אומר בפני נחתם, פסול. ורבי יהודה מכשיר. אחד אומר בפני נכתב ושנים אומרים בפנינו נחתם כשר: **ב** נכתב ביום ונחתם ביום, בלילה ונחתם בלילה, כשר. ביום ונחתם בלילה, פסול.

ג המביא גט בארץ ישראל, אינו צריך שיאמר בפני נכתב ובפני נחתם. אם יש עליו עוררין, יתקיים בחותמיו. המביא גט ממדינת הים אינו צריך לומר בפני נכתב ובפני נחתם, אם יש עליו עדים, יתקיים בחותמיו: **ד** אחד גטי נשים ואחד לשחרורי עבדים, שוו למולידו ולמביא. וזו אחד מן הדרכים ששוו גטי נשים לשחרורי עבדים: **ה** כל גט שיש עליו עד כותי, פסול, חוץ מגטי נשים ושחרורי עבדים. מעשה שהביאו לפני רבן גמליאל לכפר עותנאי גט אשה וזיו עדיו עדי כותים, והכשיר. כל השטרות העולים בערכאות של גוים, אף על פי שחותמיהם גוים, כשרים לגבות בהם, דלא מרעי נפשייהו להעיד שקר, וזקוקא אם יזדוע שאינם מקבלין שחד, ומירי בשאר ב' עדים ישראלים נתינת המעות. חוץ מגטי נשים ושחרורי עבדים. וכן כל דבר שהוא מעשה בית דין, פסול כשנעשה בערכאות של גוים. רבי שמעון אומר, אף אלו הינו אף גטי נשים ושחרורי עבדים כשרין. וזקוקא כשיש עדי מסירה ישראלים, דסוגר עדי מסירה עושין הגט, ומיירי שאפר על עדי תחימה שהם שמות גוים, דאם כן הן חייבים שיסמך על העדים החתומים בלא עדי מסירה. לא הזכרו בבית המדרש לפסול, אלא בזמן שנעשו בחדיוט. אפילו כשהם יזדוים שהם עכו"ם, שיבואו לומר דישראל הם, ויבואו להכשיר בלא עדי מסירה, שלא כשנעשו בערכאות. מידע ידעי דעכו"ם הם, ולא יבואו להכשיר. ותנא קמא סבר דגם בערכאות גזרינן שיבואו להכשיר גם בשמות שאינם יזדוים וסמך עליהם בלא עדי מסירה. **ו) האומר תן גט זה לאשתי, ושטר שחרור זה לעבדי,** אם רצה לחזור בשניהן, עד שלא נמסר ליד האישה או העבד, יחזור. ואין השליח יכול לזכות בהם בשבילם. **דברי רבי מאיר.** דלשניהם חוב הוא להן, דמסמיכין מזוכותיהן, ואין חבין לאדם שלא בפניו. **וחכמים אומרים, בגטי נשים** יכול לחזור.

ז זמנו ביום הקודם, ונחתם ביום שלאחריו. **רבי שמעון מכשיר.** שהיה רבי שמעון אומר, כל הגטין השטרות שנכתבו ביום ונחתמו בלילה, פסולין. חוץ מגטי נשים. דסובר טעם שתקנו זמן בגט משום פרוש, שאם לא יהיה בו זמנו ביום הקודם, ונחתם ביום שלאחריו. **רבי שמעון מכשיר.** שהיה רבי שמעון אומר, כל הגטין שנכתבו ביום ונחתמו בלילה, פסולין. חוץ מגטי נשים. דסובר טעם שתקנו זמן בגט משום פרוש, שאם לא יהיה בו זמנו הגרוש יבין מקרבו, דלקך כשר אם הוא מקדם, דמשמע עיניו לגרושה בלא זמן, ולא יבין אי פרוש, דזמנה דזנות בעדים והתרא הא שכיח. אבל שאר שטרות המקדמין פסול, דיבא לטרוף מלקוחות מזמן המקדם שלא כדין. **ב) בכל כותבין** הגט, **בדיו, בסם, בסקרא ובקומוס ובקנקנתום.** כמו מיני צבעים, **ובכל דבר שהוא של קיימא.** אפילו מי קשמים שמנמצאין על הגפנות, **ובמקום זמן רב ומקבלים אדמומית.** אבל אין כותבין לא במשקים, כגון מי תותים שמשתחירים, ולא במי שאר פרות, ולא בכל דבר שאינו מתקיים. **על הכל כותבין, על הבעלה של זית,** אפילו מחברת, **ונותן לה את הפרה.** ולא קצצעגא אחר הכתיבה. דכתיב (דברים כד א) "וקרבת ונתן" דבעינן שלא יהא מחקר אלא כתיבה בלבד. ולא כתיבה קציצה ונתיבה. וכן כותב **על יד שלך עבד, ונותן לה את העבד, דברי יוסי הגלילי אומר, אין כותבין על דבר שיש בו רוח חיים.** כגון פרה ועבד. ולא על האוכלין. כגון עלה של זית, שהיא מאכל יונים, כדמצינו בנחל (בראשית יח יא), "והנה עלה זית טרף בפיה" (דברים כד א) "וכתב לה ספר" מה ספר מיחד שאין בו רוח חיים, ואינו אכל, אף כל שאין כיוצא בו רוח חיים ואינו אכל. וחכמים סבירא להו ד"ספר" לספירת דברים הוא דאתי (וצריך עיון. מה הבדל בין מאכל יונים ובין מאכל עוף ובעבדים, דגם הספרים נאכלין על ידי עש ובעבדים). **רבי אומר, כל כותבין הגט במחבר לקרקע.** מפני שמתחסר קציצה, ואפילו אם נותן לה את המחבר בפיה, דכתיב (דברים כד א) "ונתן בידה". **כתבו במחבר, תלשו לפני חתימה וחתמו ונתנו לה, כשר.** ודקא אם השאיר מקום האיש והאשה והזמן ונכתבו אחר תלישה. **רבי יהודה פוסל, עד שתהא כתיבתו חתימתו בתלוש.** דסבירא ליה דכתב קאי גם אכתיבה. **רבי יהודה בן בתירא אומר, אין כותבין לא על הנייר המחוק, ולא על הדפתרא,** עור שאינו מעבד כל צרכו. **מפני שהוא יכול להזדייף,** שאין המחק נכר בהם ויכול למחק התנאי שהיה כתוב בו וללחזר ולכתב בלא התנאי, ולא יהא נכר, שהעדים אחרון, דמדשקיבץ ליה ישראל לחתם מקדם שמע מנה שחבר הוא. אבל בשניהם כותים פוסל תנא קמא. ורבן גמליאל מכשיר אפילו בשניהם כותים. **מעשה שהביאו לפני רבן גמליאל, לכפר עותנאי גט אשה, והיו עדיו עדי כותים, והכשיר. כל השטרות העולים בערכאות של גוים,** חייבים לכתב בלילה, ונחתם בלילה, פסול.

ח המביא גט ממדינת הים ואמר בפני נכתב אבל לא בפני נחתם, בפני נחתם אבל לא בפני נכתב, בפני נכתב כלו ובפני נחתם חציו, ובפני נחתם כלו, פסול. אחד אומר בפני נכתב ואחד אומר בפני נחתם, פסול. שנים אומרים בפנינו נכתב ואחד אומר בפני נחתם, פסול. ורבי יהודה מכשיר. אחד אומר בפני נכתב ושנים אומרים בפנינו נחתם כשר: **ב** נכתב ביום ונחתם ביום, בלילה ונחתם בלילה, כשר. ביום ונחתם בלילה, פסול.

ט כל גט שנכתב שלא לשום אשה, פסול. כיצד. היה עובר בשוק ושמע קול סופרים מקרין, איש פלוני מגרש את פלונית ממקום פלוני, שם אשתי, פסול לגרש בו. יתר מכן, כתב לגרש (בו) את אשתו ונמלך, מצאו בן עירו ואמר לו שמי כשמך ושם אשתי כשם אשתך, פסול לגרש בו דלא נכתב לשום גרושין של אדם זה. יתר מכן אפילו נכתבו לשם גרושין שם זה, אם היו לו שתי נשים ושמותיהן שוין, כתב לגרש בו את הגדולה לא יגרש בו את הקטנה דצריך שיהא המחק ברור לשם אשה זו. יתר מכן אפילו אמר לבלבל כתוב גטין כתב לי גט לאיזו אשה שארצה אגרש, פסול לגרש בו דצריך ליחד בשעת כתיבה, ולא אמרינן הבדר הדבר למפרע שנכתב לשם זו שנתן לה, דבעינן שיידע בשעת כתיבה. ובתוספות כתבו דאפילו למאן דאמר יש ברירה, לא. דבעינן מודה. משום ד"וכתב לה" לשמה משמע שיהא מברר בשעת כתיבה. טופס הוא כל נשח הגט, ותרף הוא שם האיש ושם האשה והזמן

לפי שזכין לאדם שלא בפניו ואין חבין לו אלא בפניו. בעבד זכות הוא לו, שאם יראה הגט שלא לזון את עבדו, רשאי, וכיון דהוא אינו מפסיד לו, כבר זכה השליח בשטר שחרורו. ושלא לזון את אשתו, אינו רשאי, ואם מגרשתה מפסידה המזונות. אמר להם רבי אמר לחכמים, והרי גם לעבד חוב הוא לו, והרי הוא פוסל אותו מן התרומה, כשם שהוא פוסל עבדו מן הדרומה. אם הוא אשתו מן התרומה, אם הוא כהן, ובישראל מפסידו, שאוסר עליו שפחה כנענית, ואף על גב דמתירו בבעל חורין, עבדא בעבדא ניחא ליה. אמרו לו חכמים, זה שהוא אוכל בתרומה כשהוא עבד, הוא מפני שהוא קנינו, ואם יהא לאדם כל המכר חלקם מן הבעבד לישראל בכל מקום שהוא, ויהא אסור בתרומה. **והאומר תנו גט זה לאשתי, ושטר שחרור זה לעבדי, ומת, לא יתנו לאחר מיתה.** דלא הוי בן עד שימסרם לידם, ואז כבר מת הבעל או האדון, ואין מגרש או משחרר לאחר מיתה. ורש"י כתב דלא מקרקעין תן, דמיירי דלא מסרם לידי השליח, דאם מסרם לשליחים מחיים, היו חכמים אומרים לגבי שחרור העבד דהוי שחרור משעת מסירה. דזכין לאדם שלא בפניו. אבל שכיב מרע האומר **תנו מנה לאשתי, ומת, יתנו לאחר מיתה,** דדברי שכיב מרע כמכותבין וכמסורין דמיא, ואף על פי שלא אמר תנו מנה זה, חייבים לתן לו.

פרק ב א) המביא גט ממדינת הים ואמר בפני נכתב אבל לא בפני נחתם, וכן אם אמר בפני נחתם אבל לא בפני נכתב, וכן אם אמר בפני נכתב כלו ובפני נחתם חציו, דהיינו אחד מן העדים נחתם בפני, וכן אם אמר בפני נכתב חציו ובפני נחתם כלו, הרי שלו פסול, אבל אם חציו הראשון נכתב בפניו, דהיינו שם האישה והזמן, כשר. ואפילו רק שמע קול קולמוס בשעת כתיבת חציו הראשון, שוב לא צריך לשמע כתיבת כל השיטה. ואם אחד אומר בפני נכתב, ואחד אומר בפני נחתם, בזמן שהשטר יוצא מיד אחד מהם, דהיינו שלישי מאיש אחר בזמן שהזמן יוצא אם מיד אחד מהם, מתשמשים שאומרים בפניו נכתב. פסול הגט. דאתי לאיחלופי בשאר שטרות, עתידי. ורבי יהודה מכשיר אפילו יוצא מתחת ידו של אחד מהם, כיון שיש שני עדים על הכתיבה לא יבא להחליף בשאר שטרות, ואם אחד אומר בפני נכתב, ושנים אומרים בפניו נחתם, כשר. שהרי נתקיים בעדי חתימה. ואפילו אין מי שיאמר בפני נכתב, כשר. לומר לפי שאין עדים מצוין לקיומו, ונקטו אחד אגב רישא. (עי' תוי"ט). חכמים תקנו שצריך לכתב זמן בגטין, שאם אדם ישא בת אחותו, אם תזנה עליו ירדה לחפות עליה כדי שלא תתגנ, יתן לה גט בלא זמן, וכשמעידין עליה בבית דין מוציאה הגט ואומרת גרושה אני. **ב) כתב** הגט **ביום, ונחתם ביום באותו יום.** או נכתב בלילה, ונחתם בלילה, או נכתב בלילה ונחתם למחרתו ביום, כשר. דהלילה הולך ליום הבא. אבל נכתב ביום, ונחתם בלילה, פסול. שהרי הגט מקדם דנכתב

בטפס אסור אטו תורף. **האישה כותבת את גטה** ומקנה את הגט לבעל, וחוזר ומוסרו לה לשם גרושין, **והאיש כותב את שוברו,** שטר שהאישה קבלה קבלה קבלה בכתבה, ומוסרו לאישה שתתחתם שקבלה את דמי כתבתה. **שאין קיום הגט אלא בחותמיו,** דהיינו עדי מסירה. **כמה כשרים לכתיב את הגט, חוץ מחרש שוטה וקטן,** דלאו בני דעת ושליותא הן. **וסומא** שאינו יכול לומר בפני נכתב. **וכהרי** דליתיה בחורת גטין וקדושין, ובדברי שלעצמו אין ראוי, אינו יכול להעשות שליח לאחר. **ו) קבל הקטן** הגט מיד הבעל לחוליה, **והגדיל,** קדם שמסרו להאישה, אז קבלו **חרש ונתפקח,** התחיל לדבר ולשמע. **או סומא ונתפקח,** נתפתח עיניו. **או שוטה ונשתפה,** נתישבה דעתו. **רבי יוחנן אומר, אבל** אם קבל הגט בהיותו **פקח, ונתחרש, וחזר ונתפקח,** לפני שקבלה אישה, **פתוח** הוא לה. **ונתפתח,** לפני שקבלה אישה, **וחזר ונתפתח.** אפילו לא חזר ונתפתח, כיון שהיה פתוח בשעת קבלת הגט, יכול לומר בפני נכתב בפני נחתם, ונקט כן אגב חריני. **או שפוי בדעתו, ונשתפה, וחזר ונשתפה.** דצריך שיהא **הכלל כל שתחילתו** בשעת קבלה, **וסופו** בשעת מסירת הגט, בדעת, **כשר. ז) אף הנשים שאינן נאמנות לומר מת בעלה,** נאמנות הן לחבייא את גטה. כגון **חמותה ובת חמותה, וצרתה ויבמתה** אשת אחי בעלה. **בעלה,** כל אלו אף על פי שאין נאמנים לומר מת בעלה, **מפני שעולה** בשולחנו ומתפשין לקלקלה, נאמנין לחבייא גטה. **מה הקרש בין גט למיתה מפני שהבת מוכיח. האישה עצמה מביאה את גטה ובלבד שהיא צריכה לומר בפני נכתב ובפני נחתם** ודקא אם השאיר מקום האיש והזמן ונכתבו אחר תלישה. **רבי יהודה פוסל, עד שתהא כתיבתו חתימתו בתלוש.** דסבירא ליה דכתב קאי גם אכתיבה. **רבי יהודה בן בתירא אומר, אין כותבין לא על הנייר המחוק, ולא על הדפתרא,** עור שאינו מעבד כל צרכו. **מפני שהוא יכול להזדייף,** שאין המחק נכר בהם ויכול למחק התנאי שהיה כתוב בו וללחזר ולכתב בלא התנאי, ולא יהא נכר, שהעדים אחרון, דמדשקיבץ ליה ישראל לחתם מקדם שמע מנה שחבר הוא. אבל בשניהם כותים פוסל תנא קמא. ורבן גמליאל מכשיר אפילו בשניהם כותים. **מעשה שהביאו לפני רבן גמליאל, לכפר עותנאי גט אשה, והיו עדיו עדי כותים, והכשיר. כל השטרות העולים בערכאות של גוים,** חייבים לכתב בלילה, ונחתם בלילה, פסול.

ט כל גט שנכתב שלא לשום אשה, פסול. כיצד. היה עובר בשוק ושמע קול סופרים מקרין, איש פלוני מגרש את פלונית ממקום פלוני, שם אשתי, פסול לגרש בו. יתר מכן, כתב לגרש (בו) את אשתו ונמלך, מצאו בן עירו ואמר לו שמי כשמך ושם אשתי כשם אשתך, פסול לגרש בו דלא נכתב לשום גרושין של אדם זה. יתר מכן אפילו נכתבו לשם גרושין שם זה, אם היו לו שתי נשים ושמותיהן שוין, כתב לגרש בו את הגדולה לא יגרש בו את הקטנה דצריך שיהא המחק ברור לשם אשה זו. יתר מכן אפילו אמר לבלבל כתוב גטין כתב לי גט לאיזו אשה שארצה אגרש, פסול לגרש בו דצריך ליחד בשעת כתיבה, ולא אמרינן הבדר הדבר למפרע שנכתב לשם זו שנתן לה, דבעינן שיידע בשעת כתיבה. ובתוספות כתבו דאפילו למאן דאמר יש ברירה, לא. מודה. משום ד"וכתב לה" לשמה משמע שיהא מברר בשעת כתיבה. טופס הוא כל נשח הגט, ותרף הוא שם האיש ושם האשה והזמן